

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie **W. G.** skazanego z art. 258 k.k., art. 299 § 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i
innych;

A. S. skazanego z art. 299 § 5 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 listopada 2017 r.,

kasacji, wniesionych przez obrońców skazanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 1 lutego 2017 r., zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 1 grudnia 2015 r.,

I. oddala kasację,

**II. obciąża skazanych kosztami sądowymi postępowania
kasacyjnego w częściach na nich przypadających.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 1 grudnia 2015 r., W. G. został
uznany za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 258 § 1 k.k.
polegającego na braniu udziału w okresie od maja 2002 r. do czerwca 2004 r. w J.,
[...] i innych miejscowościach, w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na
celu popełnianie przestępstw związanych z wprowadzaniem do obrotu wyrobów

ropopochodnych jako pełnowartościowego paliwa, w tym między innymi na wystawianiu faktur VAT w sposób nierzetelny oraz legalizacji środków płatniczych pochodzących z nielegalnego obrotu paliwami płynnymi. Za popełnienie tego przestępstwa został skazany na karę roku pozbawienia wolności. Wyrokiem tym przypisano również D.K. i I. W. udział w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw takich samych, jak te wskazane w opisie czynu przypisanego oskarżonemu W. G. i za to skazano je na kary po roku pozbawienia wolności. Tym samym wyrokiem ten oskarżony został uznany, wspólnie z D.K. i I. W., za winnego tego, że w okresie od miesiąca kwietnia 2002 r. do miesiąca czerwca 2004 r. w J. i innych miejscowościach działając wspólnie i w porozumieniu z J. Ł. i innymi osobami w ramach zorganizowanej grupy przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, występując w imieniu Przedsiębiorstwa Obrotu Paliwami J. Sp. o.o., dla którego prowadzony był rachunek bankowy w Banku Spółdzielczym realizowali z tego rachunku przelewy na rzecz firmy P. oraz innych firm założonych i kierowanych przez inne ustalone osoby, a faktycznie kontrolowanych przez J. M., przez co pomogli do przenoszenia własności środków płatniczych oraz przyjęli na ten rachunek od PHU L. przelew środków płatniczych, które obejmowały kwoty pieniężne z tytułu nieuiszczonych należności publicznoprawnych w łącznej kwocie co najmniej 5.635.670 zł wiedząc, że pochodzą one z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego polegającego na uszczupleniu należności Skarbu Państwa z tytułu podatku akcyzowego za transakcje kupna i sprzedaży jako oleju napędowego i benzyny produktów ropopochodnych w postaci odbarwionego oleju napędowego i mieszaniny komponentów wytwarzanych w sposób naruszający przepisy o podatku akcyzowym, tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 299 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i za popełnienie tego przestępstwa skazany został na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności 300 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na 60 zł. D.K. i I. W. skazane zostały za ten czyn na kary po 2 lata pozbawienia wolności i po 200 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej grzywny na kwotę 10 zł. Jako kary łączne orzeczono wobec W. G. 2 lata i 4 miesiące

pozbawienia wolności, zaś wobec D. K. i I. W. po 2 lata i miesiąc pozbawienia wolności.

Wskazany wyrokiem na mocy art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzone zostało postępowanie karno – skarbowe wszczęte przeciwko W. G., D.K. i I.W. o czyny polegający na udzielaniu przez te osoby, pełniące funkcje Prezesa i Dyrektorów w P. Sp. z o.o., w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu, pomocy ustalonym osobom kierującym działalnością firmy P. oraz innych ustalonych firm nadzorowanych przez J. M. do popełnienia przestępstwa wystawiania nierzetelnych faktur VAT w ten sposób, że akceptowali przyjęcie faktur, które potwierdzały zakup oleju napędowego i benzyny, podczas gdy w rzeczywistości nabyty przez firmę P. Sp. z o.o. olej napędowy był odbarwionym olejem opałowym, a benzyna mieszaniną komponentów ropopochodnych, a nadto w zakresie określonych firm nadzorowanych przez J. M. wskazany w fakturach towar nie został w rzeczywistości sprzedany i dostarczony do firmy P. Sp. z o.o., udostępnili dane firmy P. ustalonym osobom, a następnie odebrali nierzetelne faktury dotyczące zakupu oleju napędowego i benzyny o ustalonej wartości i posłużyli się tymi fakturami wprowadzając je do księgowości swojej firmy, tj. wyczerpujące dyspozycję art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 62 § 2 k.k.s., art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 5 k.k.s.

A. S. został uznany za winnego tego, że w okresie od sierpnia 2002 r. do lipca 2003 r. w [...] i innych miejscowościach, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w ramach działalności gospodarczych prowadzonych pod nazwami PHU G. w K. oraz PHU L. w L., działając wspólnie i w porozumieniu z [...] oraz innymi osobami, przy wykorzystaniu rachunków bankowych prowadzonych w Banku PEKAO S.A. i w ING Bank Śląski, przekazywał, pomógł do przenoszenia posiadania oraz podjął inne czynności, które mogły udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępnego pochodzenia środków płatniczych obejmujących kwoty pieniężne z tytułu nieuiszczonych należności publicznoprawnych w łącznej kwocie co najmniej 10.925.817 zł, wiedząc, że środki te pochodzą z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego polegającego na uszczupleniu należności

Skarbu Państwa z tytułu podatku akcyzowego za transakcje kupna i sprzedaży jako oleju napędowego i benzyny produktów ropopochodnych w postaci odbarwionego oleju opałowego i mieszaniny komponentów wytwarzanych w sposób naruszający przepisy o podatku akcyzowym tj. czynu określonego w art. 291 i 5 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to został skazany na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 60 zł.

Od tego wyroku apelacje złożyli obrońcy oskarżonych.

Obrońca W.G., ale także D.K. i I.W. adw. H. W. zaskarżył wyrok w zakresie części skazującej oskarżonych za przestępstwa określone w art. 258 § 1 k.k. i art. 299 § 1 k.k. i zarzucił mu błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na treść wyroku, a polegający na przyjęciu, że oskarżeni wspólnie z innymi osobami działając w ramach zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się obrotem jako olejem napędowym i benzyną nielegalnymi produktami ropopochodnymi, z wiodącą rolą J.M. i A.Ż., jak również produkcją i obrotem tymi produktami w ramach porozumienia z J.Ł. i M.P., co wiązało się z preparowaniem poświadczającej nieprawdę dokumentacji księgowej oraz procederem prania brudnych pieniędzy stanowiących korzyści z tego osiągnięte, podczas gdy z materiału dowodowego nie można wyprowadzić wniosku, iż oskarżeni mieli świadomość, że nabywany przez nich towar nie jest w rzeczywistości olejem napędowym i benzyną, co wyłączało ich świadomość również co do uczestnictwa w zorganizowanej grupie przestępczej, jak i możliwości popełnienia przestępstwa prania brudnych pieniędzy. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonych od przypisanych im czynów ewentualne o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Obrońca oskarżonego A.S. adw. A. K. zarzuciła wyrokowi obrazę przepisów prawa materialnego, a to art. 299 § 1 k.k. wyrażającą się w niedostrzeżeniu, że czyn zabroniony będący tzw. przestępstwem bazowym, z którego popełnieniem związane są korzyści, z jakich pochodzą środki wprowadzane do legalnego obrotu, musi być udowodniony w taki sam sposób jak inne znamiona konkretnego czynu zabronionego, a tym samym nie można go określać jako jakiegokolwiek zachowania bezprawnego i wniosła o uchylenie wyroku w części dotyczącej

skazania tego oskarżonego i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Z ostrożności procesowej wniosła również o obniżenie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności oraz jej warunkowe zawieszenie.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 1 lutego 2017 r., zmienił częściowo zaskarżony wyrok, w zakresie dotyczącym skazania D.K. i I.W. za przestępstwo określone w art. 299 § 1 k.k., łagodząc orzeczone wobec nich kary pozbawienia wolności, w przypadku D.K. do roku i 4 miesięcy, a wobec I.W. do roku i 2 miesięcy. Uchyłono również rozstrzygnięcie co do kar łącznych orzeczonych wobec tych oskarżonych i wymierzono nowe kary łączne pozbawienia wolności w rozmiarze roku i 4 miesięcy wobec D.K. i roku i 2 miesięcy w stosunku do I.W.. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Od tego wyroku kasację na korzyść skazanego W.G. wniósł jego obrońca adw. A. J. W kasacji zarzucił rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. mające istotny wpływ na treść wyroku przez niedokonanie należytej kontroli instancyjnej, polegające na nie odniesieniu się przez Sąd odwoławczy do szeregu wniosków i zarzutów apelacji oraz danie bezkrytycznej wiary zeznaniom świadków, w szczególności J.Ł., a ponadto:

- a) nieustosunkowanie się do dowodów w postaci wyników badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratorium w T. gdzie prowadzone były badania jakościowe potwierdzające dobrą jakość paliwa i nie wyjaśnienie na jakiej podstawie przyjęto, że olej napędowy nie spełniał warunków jakościowych,
- b) pominięcie dowodu z umowy dealerskiej z Spółką O. na okoliczność, że spółka była przedstawicielem na sprzedaż oleju napędowego i w chwili sprzedaży domagała się oświadczenia czy zakup następuje na cele grzewcze czy w celu dalszej odsprzedaży,
- c) bezzasadne danie wiary J.Ł., który w różnych sprawach pomawiał nawet funkcjonariuszy Policji o przyjęcie łapówek, którzy jednak zostali uniewinnieni, co świadczyć powinno o niewiarygodności tego świadka,
- d) pominięcie faktu, że czyny opisane w akcie oskarżenia dotyczą okresu gdy obowiązywały inne przepisy podatkowe, a w szczególności art. 33 ustawy o podatku od towarów i usług, którego interpretację, mającą znaczenie dla ustalenia

odpowiedzialności karnej skazanego, zaprezentował Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale siedmiu sędziów z dnia 22 kwietnia 2002 r., sygn. akt FSP 2/02, e) naruszenie prawa procesowego art. 5 k.p.k. przez domniemanie, że oskarżony w zarzucie V wystawił nieustaloną ilość faktur VAT, gdy zgodnie z regułą wskazaną w tym przepisie wina ma zostać udowodniona na podstawie prawdziwych ustaleń faktycznych. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Ten sam adwokat sporządził kasację w imieniu skazanego A.S. na jego korzyść, zarzucając wyrokowi rażące naruszenie art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. mające istotny wpływ na jego treść przez niedokonanie należytej kontroli instancyjnej orzeczenia, polegające na nie odniesieniu się przez Sąd odwoławczy do szeregu wniosków i zarzutów apelacji oraz bezkrytyczne danie wiary zeznaniom świadków, w tym J.Ł., a nadto pominięcie zarzutów apelacyjnych i ograniczenie się do podtrzymania ustaleń pierwszoinstancyjnych, bezzasadne danie wiary J.Ł., który w różnych sprawach bezzasadnie pomawiał funkcjonariuszy Policji o popełnienie przestępstw łapownictwa, co świadczyć powinno o jego niewiarygodności, pominięcie dowodu z wyroku Sądu Okręgowego, w której to sprawie skazany został uniewinniony za czyny dotyczące tego samego przestępstwa, tylko odnoszące się do innego okresu czasowego. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Kolejną kasację w imieniu skazanego A.S. wniosła adw. A. K. W kasacji zarzuciła wyrokowi rażące naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. przez brak wyczerpującego wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia na jakiej podstawie Sąd odwoławczy uznał, że apelacja obrońcy jest bezzasadna i ograniczenie się w tym zakresie wyłącznie do podzielenia argumentacji sądu pierwszej instancji. Nadto zarzuciła naruszenie art. 437 k.p.k. przez utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku na skutek błędnego uznania, że Sąd pierwszej instancji nie naruszył art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. przez dowolną ocenę zebranego materiału dowodowego, rażąco naruszającą zasady wiedzy i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu, iż skazany prowadził działalność mającą na celu popełnianie przestępstw polegających na udaremnianiu oraz znacznym utrudnianiu stwierdzenia pochodzenia środków płatniczych pochodzących z

korzyści związanych z przestępstwami, podczas gdy tych przestępstw nie udało się skonkretyzować, wskazać ich kwalifikacji prawnej, ustalić sprawcy oraz, że środki pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem przestępstwa stanowią kwotę nie mniejszą niż 10.925.817 zł, mimo iż brak jakichkolwiek dowodów na ustalenie tej kwoty. W kasacji zarzucono również rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 299 § 1 k.k. wyrażające się w niedostrzeżeniu, że czyn zabroniony będący tzw. przestępstwem bazowym musi być udowodniony w taki sam sposób jak wszystkie pozostałe znamiona zachowania realizującego znamiona konkretnego typu czynu zabronionego, a tym samym nie można go określać jako jakiegokolwiek zachowania bezprawnego. Jako ostatni zarzut postawiono rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności wymierzonej skazanemu, bez warunkowego jej zawieszenia.

Kolejny ustanowiony obrońca skazanego A.S. adw. B. G. złożył pismo popierające kasację, w której podniesiono zarzut naruszenia prawa materialnego art. 299§1 k.k. W piśmie tym nie kwestionując zasadności tego zarzutu wskazał, że został on sformułowany w sposób niefortunny, nieobejmujący wszystkich kwestii. Wskazał, że samo przeniesienie przez skazanego własności środków płatniczych pochodzących ze sprzedaży odbarwionego oleju napędowego oraz przyjęcie gotówki w nieustalonej kwocie od nabywców tego produktu, nie może być uznane za czyn, który jest stypizowany w tym przepisie, gdyż penalizuje on jedynie zachowanie polegające na swego rodzaju "legalizacji" korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego, zaś same środki nie mogą pochodzić bezpośrednio z czynu zabronionego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odnosząc się do zarzutów sformułowanych w kasacjach dotyczących obu skazanych, w zakresie dokonania przez Sąd odwoławczy nienależytej kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu pierwszej instancji co do ukształtowania podstawy faktycznej tego orzeczenia, należało stwierdzić, że zarzuty te są niezasadne w stopniu oczywistym. Sąd Apelacyjny w [...] we wnikliwym i wszechstronnym uzasadnieniu swojego orzeczenia, odwołując się do relacji J.M., A.Ż., J.Ł., M.P., jak też relacji W.G., D.K. , I.W., A.S. oraz osób, które założyły firmy - słupy nadzorowane przez J.M. i A.Ż., opisywanych przez wskazane osoby sposobów

prowadzenia dokumentacji księgowej i podatkowej dokonanych operacji gospodarczych dotyczących sprzedaży nielegalnie wytworzonego paliwa oraz sposobu dokonywania rozliczeń finansowych tych operacji, trafnie wykazał dlaczego ustalenia Sądu pierwszej instancji są prawidłowe. Są one trafne w szczególności co do istnienia struktury przestępczej założonej i kierowanej przez J.M. i A.Ż., charakteru tej struktury, sposobów i celów jej działania oraz charakteru i sposobów działalności prowadzonej przez J.Ł. i M.P., świadomości przynależności do tej struktury oskarżonych W.G., D.K., I.W., świadomości współdziałania z innymi osobami A.S., jak też świadomości uczestniczenia pozostałych oskarżonych w porozumieniu z J.Ł. i M.P., świadomości udziału tych oskarżonych w realizacji celów działań podejmowanych w ramach tej struktury oraz w przyjętym porozumieniu również co do sposobu transferu środków płatniczych obejmujących kwoty pieniężne z tytułu nieuiszczonych należności publicznoprawnych. Nie tylko zeznania J.Ł., odsłaniającego kulisy przestępczej działalności związanej z produkcją i sprzedażą nielegalnie wytworzonego paliwa z odbarwionego oleju opałowego i komponentów wyrobów ropopochodnych, były podstawą ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji. Podnoszona przez skarżących niewiarygodność tego świadka, wynikająca z bezpodstawnego pomówienia przez niego, w innych sprawach funkcjonariuszy Policji o popełnienie przestępstw korupcyjnych, nie mogła, wobec wskazanych dowodów, znaleźć uznania w tej sprawie. Depozycje J.Ł. co do charakteru zaangażowania A.S. w działalność polegającą na nielegalnym wytwarzaniu oleju napędowego i benzyny, sprzedaży tych produktów, potwierdził zresztą na pewnym etapie śledztwa A. S. przyznając się do wskazanych faktów. Zakres zaangażowania A.S. w produkcję i sprzedaż nielegalnie wytworzonych paliw wynikał również z depozycji M.P., który wskazał, że wyszukiwał on miejsca do prowadzenia czynności odbarwiania oleju napędowego, poszukiwał klientów, dostarczał odczynniki potrzebne w procesie odbarwiania oleju opałowego, przyjmował pieniądze od klientów, czasami udzielał pomocy w rozlewaniu produktów ropopochodnych. W kontekście wskazanych okoliczności podnoszony w kasacji zarzut braku wiarygodności świadka J.Ł. należało uznać za niezasadny, mając również na uwadze fakt, że każdy sąd karny

samodzielnie rozstrzyga zagadnienia faktyczne jakie wyłoniły się konkretnej sprawie.

Za oczywiście niezasadny należało uznać także zarzut podniesiony w kasacji obrońcy skazanego W.G. dotyczący nieuwzględnienia w procesie dowodów w postaci badań laboratoryjnych paliwa sprzedawanego przez jego firmę. Do kwestii tej odniósł się Sąd pierwszej instancji podnosząc, że jakość paliwa wprowadzonego przez oskarżonych do obrotu nie miała w realiach sprawy znaczenia dla bytu przypisanych im przestępstw w sytuacji, gdyż przedmiotem postępowania nie były czyny związane z oszustwem popełnionym na szkodę nabywców paliwa, niespełniającego polskich norm jakościowych. Wywody te słusznie zaakceptował Sąd odwoławczy. Odnośnie do pominięcia dowodu dotyczącego obowiązku pobierania przez podmiot sprzedający olej opałowy oświadczeń o przeznaczeniu zakupionego oleju opałowego na cele grzewcze należało stwierdzić, że w świetle relacji J.Ł. wystawianie tych oświadczeń, z wykorzystaniem nazwisk zaczerpniętych z książki telefonicznej, nie dotyczyło realizacji obowiązku powstającego przy prowadzeniu prawnie dopuszczalnej działalności gospodarczej związanej z obrotem olejem opałowym, ale miało na celu upozorowanie takiej działalności, w rzeczywistości prowadzącej do wytworzenia i sprzedaży paliwa pochodzącego z nielegalnej przeróbki oleju opałowego. W tej sytuacji zarzut ten okazał się niezasadny. Co do pozostałych zarzutów kasacji obrońcy skazanego W.G. odnoszących się do czynu opisanego w pkt V aktu oskarżenia, co do którego postępowanie zostało umorzone przez sąd pierwszej instancji z uwagi na przedawnienie jego karalności, to uwzględniając fakt, że apelacja obrońcy W.G. dotyczyła tylko skazującej części wyroku sądu pierwszej instancji, należało stwierdzić, że nie można skutecznie występować z kasacją odnośnie do innych rozstrzygnięć wyroku, które nie były przedmiotem kontroli sądu odwoławczego, chyba, że zasadnie podniesione zostanie naruszenie przez sąd odwoławczy przepisu art. 440 lub wskaże się uchybienia z art. 439 k.p.k., a tego w tej kasacji nie uczyniono. Na marginesie tych rozważań należało nadto podnieść, że nawet gdyby zarzut dotyczący nieuwzględnienia – przy rozstrzyganiu kwestii zakresu odpowiedzialności karnej skazanego – interpretacji art. 33 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowym dokonanej w powołanej w kasacji

uchwale siedmiu sędziów NSA wymagał rozważań, to i tak uwzględnienie tej interpretacji nie mogłoby prowadzić, w świetle ustalonych faktów, do uwolnienia skazanego od odpowiedzialności karnej. W powołanej uchwale wskazano bowiem, że przyjęta wykładnia dotycząca treści art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 stycznia 1993 r. o podatku od towarów i usług i podatku akcyzowym sprowadzająca się do stwierdzenia, że przepis ten nie ma zastosowania w sytuacji, gdy wystawiona faktura z wykazaniem w niej podatkiem nie odzwierciedla rzeczywistej sprzedaży, nie oznacza, iż takie zachowanie nie może powodować żadnych konsekwencji prawnych. Wskazano bowiem, że wystawienie fikcyjnej faktury VAT, która nie dokumentuje rzeczywistego zdarzenia gospodarczego powinno być w zależności od ustaleń faktycznych sprawy rozważane w płaszczyźnie przepisu art. 62 § 2 k.k.s. lub art. 271 k.k. Skazanemu W. G. w pkt V aktu oskarżenia postawiono właśnie zarzut popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 62 § 2 k.k.s., a postępowanie o ten czyn zostało umorzone z powodu zaistnienia ujemnej przesłanki procesowej.

Odnosząc się do zarzutu podniesionego w kasacji obrońcy A.S. kwestionującego ustalenia Sądu pierwszej instancji co do wysokości nieuiszczonych należności publicznoprawnych to należało stwierdzić, że ustalenia poczynione w tym zakresie uwzględniały decyzje organów kontroli skarbowej dotyczące wymiaru zaległych zobowiązań podatkowych, wydane po przeprowadzonych kontrolach w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania podatków przez firmy, w których działalność byli zaangażowani skazani i zostały dokonane z przyjęciem dla skazanych wersji najkorzystniejszych.

Przechodząc do zarzutu naruszenia prawa materialnego, a to dyspozycji art. 299 § 1 k.k. podniesionego w kasacji obrońcy skazanego A.S. adw. A. K., który to zarzut wsparty został i rozwinięty w piśmie adw. B. G. kolejnego obrońcy tego skazanego, należało na wstępie podnieść, że stosownie do treści art. 299 § 1 k.k. wartości majątkowe stanowiące przedmiot czynności wykonawczych mają pochodzić z „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” przez co należy rozumieć korzyści pochodzące bezpośrednio lub pośrednio z popełnionego czynu zabronionego (zob. uchwała z dnia 18 grudnia 2013 r., I KZP 19/13, OSNKW

2014, z. 1, poz. 1). Za taką wykładnią pojęcia pochodzenia wartości majątkowych przemawiają także regulacje międzynarodowe. Polska jest stroną Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa oraz o finansowaniu terroryzmu, ratyfikowanej na podstawie ustawy z dnia 27 października 2006 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1712). Według postanowień tej Konwencji (art. 1 lit a) „dochody” oznaczają każdą korzyść ekonomiczną pochodzącą lub uzyskaną bezpośrednio lub pośrednio z przestępstw. Zgodnie z konwencją „przestępstwo bazowe” oznacza każde przestępstwo, wskutek którego zostały uzyskane dochody, które mogą być przedmiotem przestępstwa prania pieniędzy (zob. J. Duży, Korzyść w przestępstwie prania pieniędzy, P i Pr. 12/2010, s. 39). Zatem dla przypisania sprawcy wypełnienia znamion określonych w art. 299 § 1 k.k. konieczne jest ustalenie tego czynu zabronionego, czyli tzw. czynu bazowego oraz korzyści bezpośrednio lub pośrednio związanych z jego popełnieniem. Wskazać w tym kontekście należało, co zresztą było podnoszone w uzasadnieniach orzeczeń Sądów obu instancji, że źródłem pochodzenia wartości majątkowych stanowiących tzw. brudne pieniądze jest zachowanie realizujące znamiona konkretnego czynu zabronionego pod groźbą kary. Zgodnie z treścią art. 115 § 1 k.k. czynem zabronionym jest zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej. Korzyści majątkowe, o której mowa w art. 299 § 1 k.k. mogą pochodzić z jakiegokolwiek czynu zabronionego określonego w kodeksie karnym oraz w innych ustawach określających czyny zabronione pod groźbą kary jako przestępstwa lub przestępstwa skarbowe (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 2015 r., III KK 247/14, Lex nr 16223210). Znamie „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” musi być udowodnione w taki sam sposób jak pozostałe znamiona przestępstwa z art. 299§1 k.k. Dla ustalenia tego znamienia, co trafnie wskazano w uzasadnieniu orzeczenia Sądu odwoławczego, nie jest wymagane aby czyn stanowiący źródło „brudnych pieniędzy” spełniał wszystkie znamiona przestępstwa, wskazywał konkretnego sprawcę, jego winę oraz dalsze okoliczności warunkujące odpowiedzialność karną (zob. J. Giezek, Brudne pieniądze jako korzyść związana z popełnieniem czynu zabronionego (w:) J. Skorupka (red)

Rzetelny proces karny. Księga jubileuszowa Profesor Zofii Świdy, Warszawa 2009, s. 765).

Niezbędne jest jednak wskazanie tych elementów przedmiotowych czynu bazowego pozwalających na jego zakwalifikowanie do znamion konkretnego czynu zabronionego. Odnosząc te rozważania do okoliczności sprawy będącej przedmiotem rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym należało wskazać, że Sąd pierwszej instancji w swoim uzasadnieniu ustalił sposób działania skazanych, wskazując elementy bazowego czynu zabronionego, będącego przestępstwem oszustwa podatkowego (art. 56 k.k.s.), z którym związane były korzyści majątkowe poddane następnie praniu. To ustalenie zostało zasadnie zaakceptowane przez Sąd odwoławczy. W okolicznościach sprawy przelewy zapłat - realizowane w ramach struktury przestępczej czy też w ramach współdziałania przestępczego - za fikcyjne transakcje, a następnie bezzwłoczne wypłacanie tych sum pieniężnych w gotówce realizowało znamiona przyjęcia i przekazania środków płatniczych pochodzących z przestępstwa polegającego na wprowadzeniu do obrotu produktów ropopochodnych nielegalnie wytworzonych, nieobciążonych podatkiem akcyzowym. Fikcyjność faktur, na podstawie których dokonywano transferu środków płatniczych pomiędzy firmami, w których działalność zaangażowani byli skazani miała jedynie na celu nadanie pozorów legalności nieistniejącym zdarzeniom gospodarczym oraz ukrycie zachowań polegających na wprowadzaniu do obrotu nielegalnego paliwa wytworzonego z oleju opałowego poddanego procesowi odbarwiania oraz komponentów substancji ropopochodnych, a w konsekwencji również ukrycie przestępczego pochodzenia środków płatniczych, które w ten sposób zyskiwały przymiot legalności. W tej sytuacji kwoty pieniężne opisane w wyroku Sądu pierwszej instancji były zarazem przedmiotem przestępstwa określonego w art. 299 § 1 k.k. przypisanego skazanym, a jednocześnie stanowiły korzyść osiągniętą z przestępstwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z 21 lipca 2016 r., II AKa 216/16, KZS 2017/2/107). Z tych względów ten zarzut kasacyjny należało uznać za niezasadny.

Kierując się poczynionymi rozważaniami należało oddalić wniesione kasacje, obciążając obu skazanych, w częściach równych (art. 636 § 1 i 2

k.p.k. w zw. z art. 637 a k.p.k.), kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego

kc